

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

23 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Ion Guzun,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Dumitru Calendari, împotriva sentinței Judecătorei Cahul din 08 februarie 2019 și deciziei Curții de Apel Cahul din 08 aprilie 2019, în privința inculpatului

Hamhadera XXXXXX.

	<i>Termenul de examinare,</i>
<i>instanța de fond:</i>	<i>18.05.2018 – 08.02.2019,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>07.03.2019 – 08.04.2019,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>09.08.2019 – 23.10.2019.</i>

Asupra recursului menționat, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Cahul din 08 februarie 2019, Hamhadera Ivan a fost condamnat în baza art. 201¹ alin. (1) lit. a) Cod penal la 170 ore muncă neremunerată în folosul comunității.

Cererea acuzării privind încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului a fost respinsă, ca neîntemeiată.

2. Instanța de fond a constatat că la 30 mai 2017, aproximativ ora 21.00, inculpatul Hamhadera I., aflându-se la domiciliul amplasat în XXXXXX, XXXXXX XX, acționând cu intenție directă, a inițiat un conflict cu soția Hamhadera E., care, conform art. 133¹ Cod penal, este membru de familie și, dându-și seama de caracterul acțiunilor sale prejudiciabile, i-a aplicat două lovituri cu pumnul în regiunea feței și capului cauzându-i, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 188d din 19.06.2017, echimoză pe obraz, comoție cerebrală, produse la acțiuni

traumatice cu obiect contondent dur, ce condiționează dereglarea sănătății de scurtă durată și se califică ca vătămare corporală ușoară.

În urma cercetării probelor administrate prin prisma admisibilității, pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, instanța a încadrat acțiunile inculpatului în baza art. 201¹ alin. (1) lit. a) Cod penal, ca violența în familie, adică acțiunea intenționată comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, manifestată prin maltratare, soldată cu vătămare ușoară a integrității corporale și a sănătății.

Totodată, instanța a reținut că conform art. 228 alin. (4) Cod de procedură penală, expertul, specialistul, interpretul, traducătorul au dreptul la recompensă pentru executarea obligațiilor, afară de cazurile când le-au executat în cadrul unei însărcinări de serviciu, iar potrivit art. 15² alin. (2) al Legii nr. 1086 cu privire la expertiza judiciară, constatările tehnico-științifice și medico-legale, expertiza în cauzele penale se efectuează de către expert fără perceperea taxei.

Art. 227 alin. (2) Cod de procedură penală prevede clar care anume cheltuieli urmează a fi puse în seama inculpatului, categorie în care nu se includ cheltuielile pentru efectuarea expertizei, acestea fiind puse în seama statului, prin intermediul organelor de resort care pornesc urmărirea penală și se compun din cheltuieli evidente și necesare în vederea constatării infracțiunii, însă nu constituie cheltuieli suplimentare suportate de organul de urmărire penală sau de instanță în legătură cu efectuarea urmăririi penale sau judecarea cauzei.

Astfel, cererea acuzării privind încasarea cheltuielilor judiciare suportate la efectuarea expertizelor în sumă de 640 lei de la inculpat este neîntemeiată.

Acțiune civilă, conform art. 221 Cod de procedură penală, nu a fost înaintată.

3. Procurorul Procuraturii raionului Cahul, Inna Vîhodeț, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care din contul inculpatului să fie încasate cheltuielile judiciare în sumă de 640 lei.

Apelanta a invocat că la materialele cauzei se conține informația prin care se confirmă că cheltuielile la efectuarea raportului de expertiză nr. 201811D0023 din 16.01.2018 constituie 320 lei.

Potrivit art. 143 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, în cazul când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză.

Conform art. 229 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor, în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci când aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare.

Ori, argumentele instanței de fond invocate la motivarea refuzului de încasare a cheltuielilor judiciare de la inculpat, și anume că statul are obligația de a demonstra vinovăția persoanei, nu sunt plauzibile, deoarece, în cazul în care statul și-a onorat această obligație, demonstrând prin acțiuni de procedură legală vinovăția persoanei și, pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, a suportat cheltuieli, art. 229 Cod de procedură penală indică direct că condamnatul poate fi obligat la recuperarea cheltuielilor judiciare.

Potrivit art. 229 alin. (3) Cod de procedură penală, instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor.

Însă, instanța de fond, refuzând încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului nu a stabilit că aceasta ar putea influența substanțial asupra situației materiale a inculpatului.

4. Prin decizia Curții de Apel Cahul din 08 aprilie 2019, apelul a fost respins ca nefondat.

Instanța de apel a statuat că potrivit art. 143 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză, iar conform art. 227 alin. (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat.

Astfel, în cazurile când expertiza este dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzării, plățile necesare pentru efectuarea expertizei sunt achitate din contul mijloacelor bănești ale bugetului de stat.

Efectuarea expertizei judiciare a fost dispusă de către organul de urmărire penală în vederea acumulării probelor care confirmă vinovăția inculpatului, fiind acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului în vederea posibilității formulării învinuirii și atragerea persoanei la răspundere penală, acțiune care este pusă în sarcina acuzării.

Conform art. 75 alin. (3) al Legii cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar nr. 68 din 14.04.2016, în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare, din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) Cod de procedură penală.

Deci, cheltuielile suportate în cadrul urmăririi penale în vederea demonstrării vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, prin numirea efectuării expertizelor judiciare, reprezintă cheltuieli ce sunt achitate din bugetul statului și, în această parte, cerințele procurorului sunt neîntemeiate și corect au fost respinse de instanța de fond.

5. Procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Dumitru Calendari, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a invocat că conform art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului.

Ori, la efectuarea expertizelor judiciare au fost suportate cheltuieli în legătură cu necesitatea escortării inculpatului reținut la organul de urmărire penală în scopul efectuării acțiunilor procesuale în cauza penală.

În același timp, soluționarea chestiunii cine suportă cheltuielile judiciare trebuie făcută în conformitate cu prevederile art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, responsabilitatea de a achita cheltuielile în legătură cu comiterea infracțiunii, revenindu-i, în prim plan, condamnatului. Și doar dacă acesta nu este în stare să le achite din diferite motive, cheltuielile sunt trecute în contul statului.

Mai mult, în dispozitivele hotărârilor adoptate lipsește soluția privind cheltuielile judiciare, după cum prevede art. 385 alin. (1) pct. 14) și 397 pct. 5) Cod de procedură penală în coroborare cu art. 229 Cod de procedură penală, că cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului, soluția simplă de respingere a cererii procurorului nefiind o soluție procesuală deplină și legală.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar nominalizat pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar (*pct. 5. din decizie*), se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârilor contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 2. și 4. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanțele de fond și de apel au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind chestiunea cheltuielilor judiciare în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală, corect ținând cont de prevederile art. 385 alin. (1) pct. 14), 227 alin. (1) și (3), 143 alin. (1) pct. 2), 6) Cod de procedură penală, care prescriu expres că la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare, suportate pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, care se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate, expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea gradului de gravitate și a caracterului vătămarilor integrității corporale, altor cazuri când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză, instanțele just, argumentat și în limitele competenței legale statuând că, în speță, cheltuielile pentru efectuarea expertizelor judiciare urmează a fi făcută din contul mijloacelor bugetului de stat, instanța de apel pronunțându-se argumentat asupra tuturor motivelor invocate în apelul acuzării.

Pe lângă aceasta, recursul ordinar, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5. din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanțele au apreciat circumstanțele cauzei în latura cheltuielilor judiciare.

Însă, pornind de la relevanțele art. 229 alin. (1) și (3), 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, instanța de judecată *poate* obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, instanța *poate* elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate.

Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanțelor de fond și de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în aspectul cheltuielilor judiciare în alt sens decât cel pe care îl propune acuzarea este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar, la fel, este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în recurs au constituit deja obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 2. – 5. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița versus Moldova*)

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanțele de fond și de apel nu au comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârile contestate conțin motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, și că recursul ordinar este vădit neîntemeiat.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Astfel, odată ce este vădit neîntemeiat, recursul de pe rol urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Dumitru Calendari, împotriva sentinței Judecătoriei Cahul din 08 februarie 2019 și deciziei Curții de Apel Cahul din 08 aprilie 2019, în privința inculpatului Hamhadera Ivan XXXXXX, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 15 noiembrie 2019.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun